

СЭНДБОКСЫН ОРЧНЫ ТОЙМ

2024 оны IV улирал

АГУУЛГА

НЭГ.	СЭНДБОКСОД ТУРШИГДАЖ БУЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ	3
1.1	B2B зээлийн үйлчилгээ	3
1.2	Мөнгөний захын арилжааны платформ	4
1.3	Хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ	6
1.4	P2P зээлийн үйлчилгээ	7
1.5	Блокчэйн арилжааны систем	9
ХОЁР.	БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ	10

ХОЛБОО БАРИХ

САНХҮҮГИЙН ЗОХИЦУУЛАХ ХОРОО
ЗАХ ЗЭЭЛИЙН СУДАЛГАА, ХӨГЖЛИЙН ГАЗАР,
СЭНДБОКСЫН АЛБА

УТАС: 51-261106

И-МЭЙЛ: SANDBOX@FRC.MN

ХАЯГ: ЗАСГИЙН ГАЗРЫН IV БАЙР, БАГА ТОЙРУУ 3,
ЧИНГЭЛТЭЙ ДҮҮРЭГ, УЛААНБААТАР ХОТ, 15160

СЭНДБОКСОД ТУРШИГДАЖ БУЙ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Сэндбоксад ирүүлсэн хүсэлт

Сэндбоксын орчинд бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ турших нийт 23* хүсэлт ирсэн бөгөөд үүнээс тайлант онд 4 хүсэлт шинээр ирсэн байна.

B2B зээлийн үйлчилгээ

B2B зээлийн үйлчилгээ нь 2024 оны 1 дүгээр сард сэндбоксын орчинд орсон бөгөөд аж ахуй нэгжүүдийн богино хугацаат санхүүжилтийн хэрэгцээг хангах, байгууллагуудын харилцах дансанд буй илүүдэл нөөцийг эргэлтэд оруулах замаар зах зээл дэх эх үүсвэрийг үр ашигтайгаар ашиглах боломжийг олгон холбох үйлчилгээг нэвтрүүлэн туршиж байна.

B2B зээлийн үйлчилгээ нь 2024 оны 02 дугаар сараас эхлэн үйл ажиллагаа явуулж эхэлсэн бөгөөд тайлант оны байдлаар тус платформд бүртгэлтэй 162 харилцагч байна. Платформоор нийт 50.9 тэрбум төгрөгийн зээл олгогдсон бөгөөд үүнээс 45.3 тэрбум төгрөгийн зээл эргэн төлөгдсөн байна. Мөн B2B зээлийн дундаж хүү 1.5 хувь, хугацаа 14, 21, 28 хоногтой байна.

B2B зээлийн хугацаа

14, 21, 28 хоног

B2B зээлийн дундаж хүү

1.5%

Мөнгөний захын арилжааны платформ

Мөнгөний захын арилжааны платформ нь 2021 оны 12 дугаар сард сэндрбокс орчинд орсон бөгөөд банк бус санхүүгийн байгууллагуудын репо хэлцлийн арилжаа, хадгаламжийн сертификат, арилжааны бичиг, факторинг (хямдруулсан нэхэмжлэл), итгэлцлийн үйлчилгээнд суурилсан мөнгөний захын хэрэгслийг арилжаалах, төлбөр тооцоо, бүртгэл, хадгалалтын нэгдсэн платформыг хөгжүүлэн туршиж байна.

Хадгаламжийн сертификат

2023 оны 9 дүгээр сараас эхлэн хадгаламжийн сертификат арилжаалагдаж эхэлснээс хойш тайлант оныг дуустал нийт **114.5 сая** төгрөгийн Хадгаламжийн сертификат арилжаалагдсан байна.

Анхдагч
арилжааны дүн

102.4 сая

Хоёрдогч
арилжааны дүн

12.1 сая

Итгэлцэл

2023 оны 10 дугаар сард итгэлцлийн арилжааг шинээр эхлүүлснээс хойш тайлант оныг дуустал нийт **4.4 тэрбум** төгрөгийн итгэлцлийн үйлчилгээг зуучилсан байна.

р Анхдагч
арилжааны дүн

3.5 тэрбум

Хоёрдогч
арилжааны дүн

919 сая

Худалдагч

1,555

удаагийн хэлцэл

Платформ

Худалдан авагч

318.1 тэрбум
төгрөгийн арилжаа

2021 оны 12 дугаар сард банк бус санхүүгийн байгууллагуудын репо хэлцлийн арилжааг эхлүүлснээс хойш тайлант оныг дуустал тус платформ дээр 41 зээлдүүлэгч, 32 зээлдэгч нийт 318.1 тэрбум төгрөгийн 1,555 удаагийн арилжаа хийсэн байна.

Тайлант онд репо хэлцлийн арилжаа нь нийт 116 удаагийн 33 тэрбум төгрөгийн илүүдэл нийлүүлэлт, 9 удаагийн 3.1 тэрбум төгрөгийн илүүдэл эрэлттэй байсан. Репо зээлийн дундаж хугацаа 32 хоног, дундаж хүү 18.3 хувьтай байна.

Репо зээлийн дундаж хүү

18.3%

Репо зээлийн дундаж хугацаа **32** хоног

7 хоног

14 хоног

28 хоног

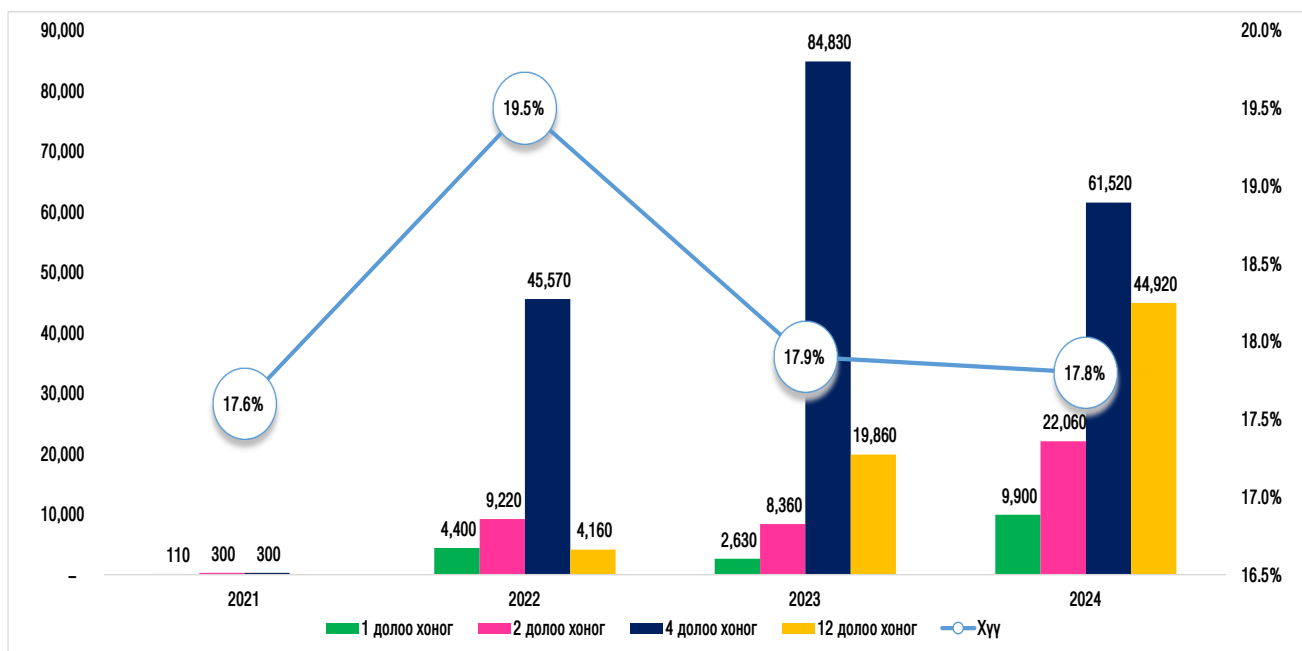
84 хоног

Хүснэгт . Репо хэлцлийн ерөнхий үзүүлэлтүүд

Хугацаа	Зээлдүүлэгчийн тоо	Зээлдэгчийн тоо	Арилжааны тоо	Арилжааны дүн	Дундаж хүү	Зээлийн дундаж хугацаа
2021	4	3	7	710,000,000	17.6	16
2022	21	18	432	63,350,000,000	19.5	25
2023	28	28	533	115,680,000,000	17.9	34
2024	32	32	583	138,400,000,000	17.8	37

Репо хэлцлийн үзүүлэлтээс харахад 2021–2024 онд репо зээлийн хэмжээ, арилжааны тоо эрчимтэй өссөн байна. Зээлдэгч, зээлдүүлэгчдийн тоо нэмэгдэж, арилжааны дүн 2021 онд 710 сая төгрөг байснаас тайлант онд 138.4 тэрбум төгрөг болж өсчээ. Зээлийн дундаж хугацаа 16 сараас 37 сар болж уртассан байгаа нь урт хугацаат зээлийн эрэлт нэмэгдсээр байгааг харуулж байна.

Зураг. Репо хэлцлийн хүүгийн түвшин ба арилжааны дүн /сая төгрөгөөр/, хугацаагаар

Репо зээлийн жигнэсэн дундаж хүү 2022 онд 19.5% болж өссөн ч дараагийн жилүүдэд буурч харьцангуй тогтвортой (17.8%–17.9%) байна. Нийт репо хэлцлийн 60.4 хувийг 4 долоо хоногийн хугацаатай, 21.7 хувийг 12 долоо хоногийн хугацаатай, 12.6 хувийг 2 долоо хоногийн хугацаатай, 5.4 хувийг 1 долоо хоногийн хугацаатай репо зээлүүд тус тус эзэлж байна.

Хамтын санхүүжилтын үйлчилгээ

Хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээ нь 2022 оны 12 дугаар сард сэндрбоксын орчинд орсон бөгөөд тайлант онд 2 байгууллага урамшуулал, зээл, хувьцаа, хандивт суурилсан хамтын санхүүжилтийн үйлчилгээг үе шаттайгаар нэвтрүүлэн ажиллаж байна.

Тайлант оны байдлаар хамтын санхүүжилтийн 1.9 тэрбум төгрөгийн үнэлгээ бүхий 53 төсөл нийтлэгдэн, 5,687 хөрөнгө оруулагчаас нийт 354.3 сая төгрөгийн санхүүжилт татан төвлөрүүлсэн байна.

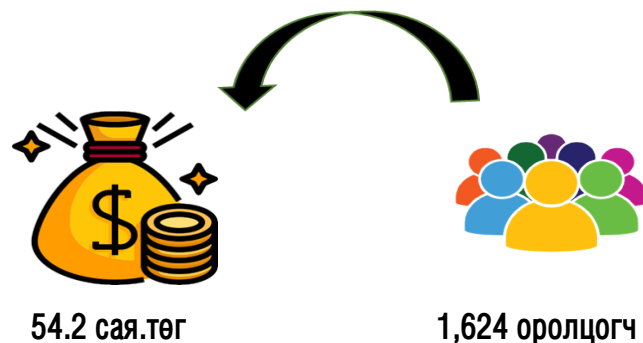
Үүнээс урамшуулалд суурилсан 35 төслийн 263.7 сая төгрөгийг амжилттай татан төвлөрүүлсэн. Төслүүдийн хувьд дунджаар нийт шаардлагатай санхүүжилтийн 35.1 хувийг босгосон байна.

Хандивт суурилсан хамтын санхүүжилтийн 16 төсөл нийтлэгдсэн бөгөөд нийт 1,624 оролцогчоос 54.2 сая төгрөгийн хандивыг босгосон байна.

Зээлд суурилсан зээлийн 1 төсөл хэрэгжиж 2 хөрөнгө оруулагчаас 11 сая төгрөгийн санхүүжилт босгосон байна.

Хувьцаанд суурилсан 1 төсөл хэрэгжиж компанийн 2.5 хувийг 25 сая төгрөгөөр санал болгон санхүүжилт босгосон байна.

16 хандивын санхүүжилт

Хөрөнгө оруулагчид насны бүлгээр

18–35 нас

65.9%

36–45 нас

22.4%

46–55 нас

7.9%

55–аас дээш

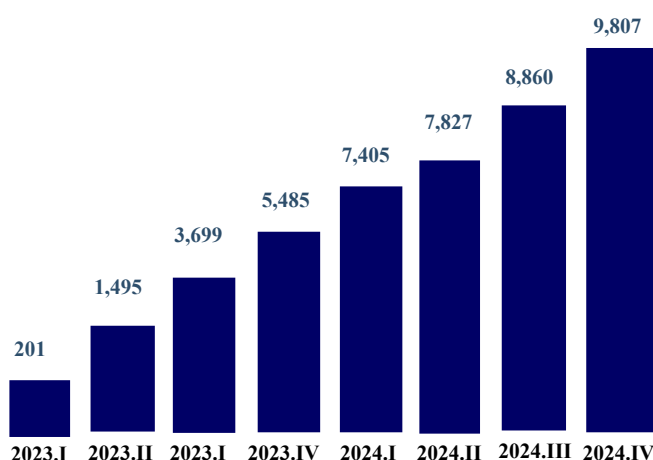
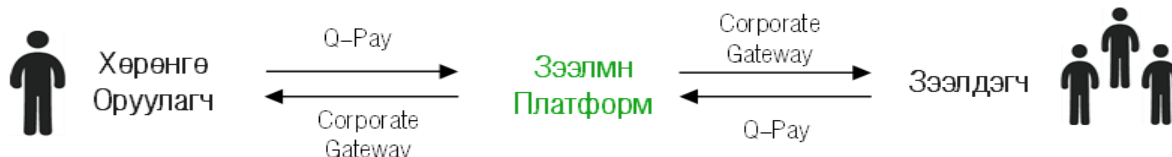

3.8%

Платформоор дамжуулсан урамшуулалт санхүүжилтийн төслүүдэд хөрөнгө оруулсан хөрөнгө оруулагчдын 65.9 хувь нь 18–35 нас, 22.4 хувь нь 36–45 нас, 7.9 хувь нь 46–55 нас, 3.8 хувь нь 55–аас дээш насныхан байна.

P2P зээлийн үйлчилгээ

P2P зээлийн үйлчилгээг нь 2022 оны 12 дугаар сард сэндрокс зохицуулалтын орчинд орсон бөгөөд хиймэл оюун ухаан, блокчэйн технологийг зээлийн үнэлгээ, бүртгэлдээ ашиглан хөрөнгө оруулагч, зээлдэгч хоёрыг шууд холбох үйлчилгээг хөгжүүлэн туршиж байна.

Тайлант оны байдлаар тус платформоор 9,807 харилцагч P2P зээлийн үйлчилгээг хүртжээ. Эдгээр харилцагчдын 1.4 хувь нь хөрөнгө оруулагч, 98.6 хувь нь зээлдэгч байна.

98.6%
зээлдэгч

1.4%
хөрөнгө оруулагч

Платформоор нийт 3.4 тэрбум төгрөгийн зээл олгогдсон бөгөөд үүнээс 2.9 тэрбум төгрөгийн зээл нь эргэн төлөгдөж P2P нийт зээлийн үлдэгдэл 445.8 сая төгрөг байна.

1-12 сарын хугацаатай

Олгосон зээлийн дүн
3.4 тэрбум

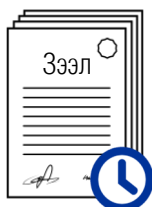
445.8 сая
Зээлийн үлдэгдэл

Зээлийн ЖДХ 2%

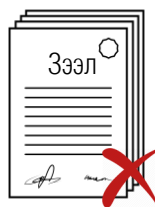
Хэвийн

98.6%

Хугацаа хэтэрсэн

0.6%

Чанаргүй

0.8%

P2P платформоор зуучлагдан олгогдсон нийт зээлийн 98.6 хувь нь хэвийн, 0.6 хувь нь хугацаа хэтэрсэн, 0.8 хувь нь чанаргүй зээл байна. Мөн P2P зээлийн сарын жигнэсэн дундаж хүү 2.0 хувь байна.

ЭМЭГТЭЙ

65%

ЭРЭГТЭЙ

35%

P2P зээлийн үйлчилгээний нийт харилцагчдын 65 хувь нь эмэгтэй, 35 хувь нь эрэгтэй байна. Харин нийт харилцагчдын 49.6 хувийг 18–35 насныхан, 34.7 хувийг 36–45 насныхан, 12.7 хувийг 46–55 насныхан, 3.0 хувийг 55–аас дээш насныхан тус тус бүрдүүлж байна. Харилцагчдыг боловсролын түвшнээр ангилбал 62.2 хувь нь дээд, 4.1 хувь нь тусгай, 29.2 хувь нь бүрэн дунд, 4.2 хувь нь дунд, 0.3 хувь нь бага боловсролтой байна.

Насны бүлгээр

18–35 нас

49.6%

36–45 нас

34.7%

46–55 нас

12.7%

55–аас дээш

3.0%

Боловсролын түвшнээр

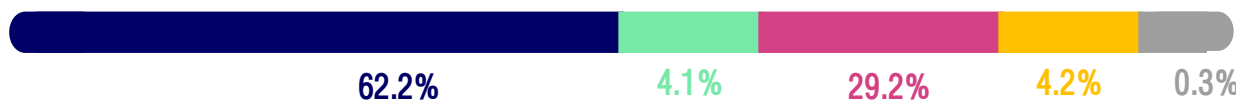
Дээд

Тусгай

Бүрэн

Дунд

Бага

Блокчэйн арилжааны систем

“Биржийн бус зах зээлийн блокчэйн арилжааны систем нь 2023 оны 11 дүгээр сард сэндрбоксын орчинд орсон бөгөөд үнэт цаасны анхдагч болон хоёрдогч зах зээлийн арилжаа, төлбөр тооцоог автоматаар, цагийн хязгаарлалтгүй 24/7 гүйцэтгэх блокчэйн системийг нэвтрүүлэн туршиж байна.

Блокчэйн системийн арилжааны ерөнхий мэдээлэл

Тайлант оны байдлаар биржийн бус зах зээлийн блокчэйн арилжааны систем дээр нийт 93,745 ширхэг үнэт цаас 9.4 тэрбум төгрөгөөр арилжаалагдсан байна. Мөн бондын жигнэсэн дундаж хүү 20.5%-тай байна. Блокчэйн хоёрдогч зах зээлийн арилжаанд оролцсон 4 шууд оролцогч байна.

Блокчэйн системд 2 үнэт цаас гаргагч бонд гаргасан ба бондын санхүүжилтийг зээлийн багц нэмэгдүүлэхэд зарцуулахаар төвлөрүүлсэн байна.

Блокчэйн системийн арилжааны эзлэх хувь

Тайлант онд биржийн бус зах зээл дээр нийт 954.3 тэрбум төгрөгийн хоёрдогч зах зээлийн арилжаа хийгдсэнээс 1 хувь буюу 9.4 тэрбум төгрөг нь блокчэйн систем дээр арилжаалагдсан байна.

БОДЛОГО ЗОХИЦУУЛАЛТ

Зохицуулалтын орчныг сайжруулах ажлын хүрээнд:

Сэндбоксад амжилттай туршигдсан бүтээгдэхүүн, үйлчилгээнд тохирсон зохицуулалтыг бүрдүүлэх, бүрдэх хүртэлх зохицуулалтыг тодорхой болгох, оролцогч байгууллагуудыг Мөнгө угаах болон терроризмыг санхүүжүүлэхтэй тэмцэх тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлд заасан мэдээлэх үүрэгтэй этгээдийн нэгэн адил тооцож хяналт тавихтай холбоотой зохицуулалтыг тусган “Сэндбокс зохицуулалтын орчны журам”-д нэмэлт, өөрчлөлт оруулан төслийг боловсрууллаа.

Төв Азийн орнуудад санхүүгийн технологийн инновацыг бүс нутгийн хэмжээнд дэмжих, хил дамнасан хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх замаар бүс нутгийн санхүүгийн нэгдмэл байдал болон шинэчлэлийг дэмжих Бүс нутгийн сэндбокс зохицуулалтыг нэвтрүүлэх ажлын хэсгийг Монгол улс ахлан ажиллаж байна.

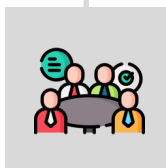
Сэндбоксын орчныг олон нийтэд таниулах ажлын хүрээнд:

Тайлант онд сэндбокс зохицуулалтын орчин болон финтекийн зах зээлийн хөгжлийн талаар олон нийтэд мэдээлэл хүргэх чиглэлээр 18 удаагийн сургалт, хэлэлцүүлэгт оролцлоо. Мөн Зүүн өмнөд Азийн Төв банкуудын холбооноос зохион байгуулсан “Төлбөрийн систем дэх технологийн хөгжил, зохицуулалт”, “Төлбөрийн системийн зохицуулагчдын уулзалт” сэдэвт хуралдаан болон Санхүүгийн хүртээмжийн нийгэмлэгээс зохион байгуулсан “Сэндбокс зохицуулалтыг хэрэгжүүлэх нь: сорилт болон сургамж” сэдэвт вебинарт зочин илтгэгчээр оролцон Монгол Улсын сэндбокс зохицуулалтыг хэрэгжүүлж буй туршлагыг хуваалцлаа.

“Монголбанк, Санхүүгийн Зохицуулах Хороо, Санхүү Эдийн Засгийн Их Сургууль хамтран боловсруулсан “Эдийн засаг, санхүүгийн нэр томъёоны тайлбар толь”-д финтекийн салбарын нэр томъёоны бүлгийг боловсруулан орууллаа.

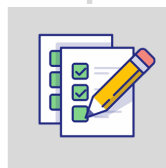
Сэн

Тайлант оныг хүртэлх байдлаар Сэндбокс орчинд бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ турших хүсэлтэй нийт 31 компанитай 82 удаагийн уулзалтыг зохион байгуулсан.

Сэндбоксад туршигдаж буй 6 бүтээгдэхүүн тус бүрд тохирсон тайлан, мэдээний маягыг боловсруулан 7 хоног, сар, улирлын тайлан, мэдээг төвлөрүүлэн тоон мэдээллийн сан үүсгэн ажиллаж байна.

Оролцогчдоос ирсэн тайлан мэдээнд суурилан зайны хяналтыг тогтмол гүйцэтгэн, газар дээрх хяналт, үзлэгийг мөн гүйцэтгэн ажиллаж байна.

Сэндбоксад туршигдаж буй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний олон улс дахь хөгжил, зохицуулалтын орчны судалгааг тогтмол гүйцэтгэн ажиллаж байна.

Финтекийн хөгжил болон зохицуулалтын орчны талаарх цахим болон танхимын сургалт, уулзалтуудад тогтмол оролцож байна.

